

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4100-03-02/2013
P/13/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/092 – Wykonanie w 2012 roku budżetu państwa, część 37 – Sprawiedliwość oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej i Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Funduszu Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Agata Prochotta Milek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85194 z dnia 18.01.2013 r. 2. Artur Matejko, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85811 z dnia 12.02.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Areszt Śledczy w Szczecinie, ul. Kaszubska 28, 70 – 403 Szczecin (dalej: Areszt)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pułkownik Jarosław Byczko, Dyrektor Aresztu od dnia 16 sierpnia 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie planu finansowego Aresztu w ramach wykonania w 2012 roku budżetu państwa (w części 37 - Sprawiedliwość oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej i Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy).

Wykonane przez Areszt w 2012 r. dochody w wysokości 41 tys. zł stanowiły 146,9% kwoty planowanej. Wydatki Aresztu zostały rzetelnie zaplanowane oraz w sposób celowy zrealizowane na kwotę 23.532,4 tys. zł.

Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 17,5% zrealizowanych przez Areszt wydatków oraz badania analitycznego ksiąg rachunkowych. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo, a sprawozdania budżetowe sporządzono rzetelnie i terminowo. Powyższą ocenę uzasadnia także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

Wyniki kontroli NIK wskazują, że Dyrektor Aresztu sprawował skuteczny nadzór i kontrolę nad wykonaniem planu finansowego.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2012 r. budżetu państwa, kontrola dochodów budżetowych zrealizowanych przez Areszt została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Areszt zrealizował w 2012 r. dochody w wysokości 41 tys. zł, tj. 146,9% kwoty planowanej, głównie z tytułu wpływów z różnych dochodów (§ 097 – 30,1 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 7)

Na koniec 2012 r. w Areszcie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 120,4 tys. zł, w tym zaległości stanowiły 105,3 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. należności ogółem były wyższe o 14,4 tys. zł, a zaległości wyższe o 24,8 tys. zł. Powodem zwiększenia kwoty zaległości był większy zakres szkód spowodowanych przez osadzonych. W 2012 r., podobnie jak w roku 2011, nie udzielano ulg w spłacie należności.

(dowód: akta kontroli str. 7, 8)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie dokonywała oceny prawidłowości planowania i realizacji dochodów budżetowych.

2. Wydatki budżetowe

2.1. Planowanie wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Wydatki Aresztu w 2012 r. zaplanowano w wysokości 21.839,71 tys. zł. Głównym czynnikiem mającym wpływ na rzetelność wykazanych w projekcie kwot wydatków były analizy kosztów funkcjonowania Aresztu z lat ubiegłych oraz bieżących potrzeb jednostki.

(dowód akta kontroli str. 9-11, 12, 13-15)

Zaplanowane kwoty wydatków w trakcie roku zostały zwiększone do wysokości 23.839,71 tys. zł, per saldo o kwotę 2.000 tys. zł. Zwiększenia planowanej pierwotnie kwoty wydatków dokonał Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej (dysponent drugiego stopnia). Zmiany te były celowe i wynikały z potrzeb jednostki.

Środki w wysokości 5.329 zł, pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa, zostały przyznane w związku z bieżącymi potrzebami jednostki i przeznaczone zostały w całości na zakup materiałów i wyposażenia, tj. zgodnie z przeznaczeniem określonym przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Szczecinie.

(dowód akta kontroli str. 10, 18-21, 42-93)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Aresztu dotyczącej planowania wydatków budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Realizacja wydatków budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane przez Areszt (dział 755, rozdział 75512) wydatki wyniosły 23.532,4 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o 1.369,6 tys. zł. Najwyższe wydatki dotyczyły: uposażenia funkcjonariuszy (§ 4050) – 12.370,6 tys. zł, zakupu żywności dla osadzonych (§ 4220) – 968,5 tys. zł, energii elektrycznej (§ 4260) – 1.082,5 tys. zł, wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń wypłacanych funkcjonariuszom (§ 3070) – 1.416,3 tys. zł, nagród rocznych dla funkcjonariuszy (§ 4070) – 1.029,4 tys. zł oraz wynagrodzeń pracowników cywilnych (§ 4010) – 1.396,7 tys. zł.

(dowód akta kontroli str. 9-11)

Badaniem objęto wydatki w wysokości 4.121 tys. zł², tj. 17,5% wydatków Aresztu. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Areszt dokonywał wydatków zgodnie z obowiązującymi przepisami, oszczędnie gospodarując przyznanymi kwotami. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, tj. na funkcjonowanie Aresztu w tym na zapewnienie bezpieczeństwa społecznego poprzez izolację osób tymczasowo aresztowanych i skazanych na karę pozbawienia wolności oraz działalność resocjalizacyjną wobec osób skazanych na kary pozbawienia wolności.

(dowód akta kontroli str. 18, 27-41, 42-93)

Kontrolą objęto 3 postępowania o zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę 1.002 tys. zł³. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z procedurami określonymi w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴. Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych.

(dowód akta kontroli str. 214-228)

W ramach kontroli sprawdzono stan zatrudnienia i realizację wydatków na wynagrodzenia. Przeciętne zatrudnienie⁵ w 2012 r. w Areszcie wyniosło 302 osoby i było niższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o dwie osoby.

Wydatki na wynagrodzenia⁶ wyniosły w 2012 r. 14.430 tys. zł i zmalały w porównaniu do 2011 r. o 248 tys. zł. Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków, w Areszcie nie zostały przekroczone planowane wydatki na wynagrodzenia.

Przeciętne wynagrodzenie w 2012 r. wynosiło 4.029 zł i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2011 r. było wyższe o 15 zł.

W 2012 r. Dyrektor Aresztu nie zawierał umów zleceń i umów o dzieło z osobami fizycznymi będącymi pracownikami jednostki. Z osobami spoza kontrolowanej jednostki Dyrektor zawarł następujące 5 umów zlecenia:

- 1) z dnia: 23.04.2012 r. i 17.08.2012 r. na wykonywanie zdjęć rentgenowskich w szpitalu Aresztu (zastępstwa urlopowe), odpowiednio na kwotę 700 zł i 400 zł,
- 2) z dnia 16.05.2012 r. na czynności związane z realizacją projektu pt. „Cykl szkoleniowo aktywizacyjny służący podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”, na kwotę 500 zł (umowa sfinansowana ze środków Unii Europejskiej),
- 3) z dnia 02.04.2012 r. na ekspedycję leków, wykonywanie leków recepturowych, udział w szkoleniach z zakresu wykonywania zadań służbowych (zastępstwo kierownika apteki), na kwotę 2.000 zł,
- 4) z dnia 31.01.2012 r. na wykonywanie badań wstępnych, okresowych i kontrolnych dla osadzonych kierowanych do zatrudnienia (specjalista medycyny pracy), 35 zł za wykonane zadanie - łącznie w 2012 r. wydano kwotę 1.575 zł.

(dowód: akta kontroli str. 61, 204-213)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 1.396,7 tys. zł i w porównaniu do 2011 r. były wyższe o 2,6%, tj. o 35,5 tys. zł. Wyższa niż w 2011 r. realizacja wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych była wynikiem ustanowienia nowego świadczenia dla funkcjonariuszy - ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby (na podstawie

² w tym 2.922 tys. zł w związku z badaniem próby wybranej losowo oraz doboru celowego.

³ Zamówienia dotyczyły: dostawy mięsa i wędlin dla potrzeb Aresztu Śledczego w Szczecinie, dostawy produktów leczniczych, projektu realizowanego przy współudziale środków pochodzących z budżetu UE, polegającego na organizacji w 2012 r. kursu „Technolog robót wykończeniowych w budownictwie”.

⁴ Dz.U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁵ w przeliczeniu na pełne etaty.

⁶ wykazane w sprawozdaniu Rb-70.

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 kwietnia 2012 r. w sprawie ryczałtu za dojazd do miejsca pełnienia służby funkcjonariusza Służby Więziennej⁷).

(dowód akta kontroli str. 12-17, 23-24)

Wydatki na zakupy inwestycyjne (§ 6060) zrealizowano w wysokości 143,8 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2011 r. o 80 tys. zł. Zakupy były uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań. Wydatki na zakupy inwestycyjne w 2012 r. poniesione zostały między innymi na: aparat RTG (35 tys. zł); unit stomatologiczny (35 tys. zł), zasilacz awaryjny UPS (45 tys. zł). Poza wymienionymi wydatkami inwestycyjnymi, Areszt nie ponosił wydatków majątkowych.

(dowód akta kontroli str. 9-11, 18-21, 42-93)

Zobowiązania Aresztu na koniec 2012 r. wyniosły 593,4 tys. zł i były wyższe niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu zakupu: środków żywności (219,7 tys. zł), energii (198,4 tys. zł) oraz pozostałych usług (154,7 tys. zł), które w porównaniu z rokiem 2011 wzrosły o 53,3%.

(dowód akta kontroli str. 23-24, 42-93)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Aresztu w zakresie wydatkowania środków budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Aresztu w badanym obszarze. Zgłoszone przez Areszt wydatki zostały zaplanowane racjonalnie i oszczędnie, a dokonywanie wydatków w ramach planu finansowego wynikało z zabezpieczenia bieżącego funkcjonowania jednostki.

3. Wydatki budżetu środków europejskich

Areszt, w ramach zawartych przez Centralny Zarząd Służby Więziennej umów o dofinansowanie⁸, realizował w 2012 r. jeden projekt z udziałem środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Cykl szkoleniowo-aktywizacyjny służący podniesieniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”. Okres realizacji ww. projektu przewidziano w latach 2008-2014.

(dowód akta kontroli str. 134-142)

3.1. Planowanie wydatków budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Zgłoszone do projektu budżetu wydatki budżetu środków europejskich zostały zaplanowane w wysokości 52,4 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków został zwiększony o 41,5 tys. zł, tj. do kwoty 93,9 tys. zł. Dokonane w trakcie roku zmiany w planie tych wydatków były celowe. Budżet wydatków z budżetu środków europejskich w 2012 r. nie był zasilany środkami pochodzącymi z rezerwy budżetowej.

(dowód akta kontroli str. 49, 95)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Aresztu dotyczącej planowania wydatków budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Realizacja wydatków budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Na realizację ww. projektu wydatkowano, w dziale 755-Wymiar Sprawiedliwości, rozdziale 75512-Więziennictwo, łącznie 101,1 tys. zł, w tym wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 86 tys. zł i stanowiły 92% planu po zmianach. Pozostała kwota 15,1 tys. zł pochodziła z budżetu państwa.

Największe kwotowo wydatki zrealizowane ze środków pochodzących z budżetu środków europejskich dotyczyły § 4017, tj. wynagrodzeń pracownika Aresztu merytorycznie odpowiedzialnego za realizację projektu i wyniosły 23,6 tys. zł (27,4% kwoty ogółem) oraz § 4307, tj. zakupu usług i wyniosły 55 tys. zł (64%).

(dowód akta kontroli str. 9, 49)

⁷ Dz.U. z 2012 r., poz. 413.

⁸ Umowa z dnia 25 lipca 2008 r. UDA-POKL.01.03.04-00-027/08.

Badaniem objęto wydatki budżetu środków europejskich, poniesione na zakupy towarów i usług (na kwotę 55 tys. zł) związanych z organizacją i przeprowadzeniem szkoleń nauki zawodu. Stwierdzono, że zostały one poniesione zgodnie z kategoriami wydatków oraz w terminach wynikających z umowy o dofinansowanie. Wykonawcy umów zostali wybrani w sposób zapewniający uczciwą konkurencję, przy zastosowaniu przepisów o zamówieniach publicznych. Środki wydawkowano w okresie kwalifikowalności oraz rzetelnie udokumentowano.

(dowód akta kontroli str. 49, 95, 96)

Do realizacji w 2012 r. złożono zlecenia płatności na kwotę 101,1 tys. zł. Nie wystąpiły opóźnienia w realizacji przez BGK zleceń płatności. Areszt nie składał w 2012 r. zleceń płatności do zrealizowania w roku 2013.

W 2012 r. Areszt nie prowadził rachunków pomocniczych wydatków z budżetu środków europejskich, o których mowa w § 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa⁹, oraz nie uzyskał odsetek, o których mowa w § 4 ust. 7 tego rozporządzenia.

W 2012 r. nie wystąpiły przypadki ujmowania w zleceniach płatności ze środków europejskich wydatków poniesionych wcześniej z budżetu państwa.

(dowód akta kontroli str. 42–93, 96, 97–133)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności Aresztu dotyczącej planowania i realizacji wydatków budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia planowanie i wykonanie wydatków budżetu środków europejskich. Wydatki przeznaczone zostały na realizację zadań ujętych w planie finansowym, a dowody i zapisy księgowe potwierdzające ich dokonanie były kompletne i rzetelne.

4. Prawdliwość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Dyrektor Aresztu w zarządzeniu w sprawie ustalenia dokumentacji i przyjętych zasad (polityki) rachunkowości dla Aresztu Śledczego w Szczecinie¹⁰ wskazał osoby dokonujące kontroli formalno-rachunkowej sporządzanych sprawozdań, polegającej na „sprawdzeniu zgodności danych i prawidłowości sumowania”.

(dowód akta kontroli str. 97-101)

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012 Aresztu (będącego dysponentem trzeciego stopnia):

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
 - o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na Wspólną Politykę Rolną (Rb-Programy),
- a także
- sprawozdanie budżetu środków europejskich z wykonania wydatków (Rb-28 UE),
 - sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

⁹ Dz.U. z 2010 r., Nr 245, poz. 1637 ze zm.

¹⁰ Z dnia 31.07.2012 r.

Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem formalnym oraz w terminach określonych w przepisach rozporządzeń Ministra Finansów z dnia: 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹¹ i 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹².

(dowód: akta kontroli str. 7, 23-26, 143-149)

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 40.665,13 zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 23.532.401,73 zł (tj. w kwocie środków otrzymanych wynikających z Rb-23) i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Szczecinie w dniu 3.01.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 143, 234-240)

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 130 Rachunek dochodów budżetowych i wynosiła 40.665,13 zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 7, 238-240)

Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 23.532.401,73 zł i była zgodna z zapisami na koncie 130 po stronie Ma i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Szczecinie. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

Kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu Rb-Programy były zgodne z odpowiednimi wydatkami ujętymi w sprawozdaniu Rb-28 w zakresie współfinansowania krajowego oraz współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej czasowo finansowanymi w ramach budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str.7, 238-240)

Dane za IV kwartał 2012 r. wykazane w kwartalnym sprawozdaniu o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z były zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 25-26, 148-149, 245-247)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹³. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzania. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ct konta 990 Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 144-145, 248)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Aresztu dotyczącej rocznych sprawozdań nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz zgodność kwot wydatków ujętych

¹¹ Dz.U. Nr 20, poz. 103.

¹² Dz.U. Nr 43, poz. 247 ze zm.

¹³ Dz.U. Nr 298, poz. 1766.

w sprawozdaniach z wykonania wydatków Aresztu ze środków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

5. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Przyjęta w Areszcie dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości spełniała wymogi określone w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴ (uor). Określono w niej – stosownie do standardów rachunkowości - stanowiska i zakresy obowiązków osób odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych czynności w ramach systemu rachunkowości, w tym kontroli funkcjonalnej.

(dowód: akta kontroli str. 97-133, 150)

W Areszcie od dnia 1 stycznia 2012 r. funkcjonował, zatwierdzony do stosowania przez Dyrektora Aresztu system księgowości komputerowej ZIPen, wersja 21.04. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości. System księgowości komputerowej spełniał wymagania określone w ustawie o rachunkowości, tj. zapewniał:

- ciągłość numeracji zapisów w dzienniku (lub dziennikach częściowych) oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu (art. 14 ust. 2 i 4 uor),
- kontrolę kompletności i poprawności zapisów, w tym poprawności sekwencji dat: operacji gospodarczej, dowodu i zapisu księgowego (art. 23 ust. 2, pkt 1, 2, 4 uor),
- trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji (art. 23 ust. 1 uor).

(dowód: akta kontroli str. 150, 151-156)

Badanie przeprowadzono w Areszcie w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbie do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (wg daty księgowania) na koncie 011 – środki trwałe, 310 – materiały działalności budżetowej oraz na kontach zespołu 4. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy dotyczące:

- wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych - ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł),
- zapisów objętych badaniem celowym, tj. poza MUS.

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 163 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną¹⁵ na kwotę 3.912.851,99 zł.

Niezależnie badaniu poddano także 36 dowodów księgowych na łączną kwotę 208.476,69 zł dobranych w sposób celowy (100% dokumentów księgowych dotyczących wydatków majątkowych¹⁶ oraz dowody związane z finansowaniem projektu realizowanego z udziałem środków europejskich dotyczące 64% wydatków¹⁷).

W zakresie spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych kontrolą objęto próbę łącznie 199 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych

¹⁴ Dz.U. z 2013 r., poz. 330 t.j.

¹⁵ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

¹⁶ grupa paragrafowa nr 6, na kwotę 143.765,69 zł

¹⁷ z wyłączeniem wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy i pochodnych od wynagrodzeń.

o wartości 4.121 tys. zł (wydatki objęte badaniem stanowiły 17,5% wydatków zrealizowanych przez Areszt w 2012 r.).

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym.

(dowód: akta kontroli str. 27-41)

W dniu 16.10.2012 r. Dyrektor Aresztu wydał zarządzenie w sprawie inwentaryzacji składników majątku Aresztu wg stanu na koniec 2012 r. Inwentaryzacją metodą spisu z natury objęte zostały: pozostałe środki trwałe w magazynie Aresztu, pozostałe materiały na składzie (magazyny mundurowy, gospodarczy i bielizny, sprzętu sportowo turystycznego, żywności i opakowań), środki pieniężne, inne papiery wartościowe w kasie i punktach inkasa, depozyty wartościowe i książeczki oszczędnościowe osadzonych, pobrane a niezużyte materiały spisane w koszty przy zakupie – leki (apтека, ambulatoria, oddziały szpitalne), środki czystości, paliwo, materiały konserwacyjno-remontowe, znaczki itp. Metodą uzgadniania sald inwentaryzacją objęte zostały należności od osób prowadzących księgi rachunkowe, powierzone własne składniki majątkowe, środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych. Metodą porównań i weryfikacji sald inwentaryzacją objęte zostały: zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług, należności i zobowiązania wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, należności sporne i wątpliwe, rozrachunki publiczno-prawne, rozrachunki z pracownikami, rozrachunki funduszy celowych, sum depozytowych, funduszy socjalnych, dochodów budżetowych, inne składniki aktywów i pasywów nieobjęte w tym roku spisem z natury lub uzgodnieniem sald, środki pieniężne w drodze, grunty oraz prawa zakwalifikowane do nieruchomości, wartości niematerialne i prawne, zaangażowanie. W wyniku inwentaryzacji nie stwierdzono nieprawidłowości. Dyrektor Aresztu zatwierdził protokół z przebiegu inwentaryzacji składników majątku objętych inwentaryzacją w 2012 r. w dniu 14.01.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 214-224)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych jak i przeprowadzenie inwentaryzacji.

6. Działania podejmowane w Areszcie w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu faktycznego

Dyrektor Aresztu, zarządzeniem z 31.07.2012 r., określił procedury kontroli zarządczej delegując część uprawnień na Zastępców Dyrektora oraz kierowników działów w ramach podległego im pionu służby w zakresie swych uprawnień, wynikających z merytorycznej odpowiedzialności.

(dowód: akta kontroli str. 158-167)

Stwierdzono, że w efekcie podejmowanych działań w Areszcie w ramach kontroli zarządczej:

- przedstawiono Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Szczecinie oświadczenia o stanie kontroli zarządczej Aresztu za rok 2012,
- opracowano coroczną samoocenę przeprowadzoną w ramach kontroli zarządczej dotyczącą funkcjonowania jednostki w 2012 r., w dokumencie zawarto, wynikające z jego treści, wnioski i zalecenia kierowane do kadry kierowniczej Aresztu oraz funkcjonariuszy,
- przygotowywano pisemne kwartalne informacje z wykonania planu działalności jednostki sporządzane przez Zastępcę Dyrektora i zatwierdzane przez Dyrektora; analizy zawierały informacje o stopniu zrealizowania celów przy uwzględnieniu określonych mierników, najważniejsze planowane i podjęte zadania służące realizacji celów oraz wnioski i zalecenia kierowane do kadry kierowniczej Aresztu,

(dowód: akta kontroli str. 168-189)

- Główny Księgowy dokonywał kontroli podległych pracowników działu finansowego, które dotyczyły zagadnień określonych w art. 175 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁸, w tym prawidłowości ewidencji dochodów i wydatków, prowadzenia gospodarki kasowej, windykacji należności z tytułu samouszkodzeń i szkód, rozliczania wynagrodzeń, terminowości regulowania zobowiązań; sformułowane na ich podstawie wnioski i zalecenia, dotyczące głównie ujmowania list płac we właściwych okresach, bieżącego monitorowania możliwości egzekwowania należności, były na bieżąco realizowane przez adresatów.

(dowód: akta kontroli str. 190-203)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Aresztu dotyczącej sprawowanego nadzoru i kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli nie przeprowadzała w 2012 r. w Areszcie kontroli wykonania budżetu państwa za 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 157)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane przez Dyrektora w ramach nadzoru i kontroli nad funkcjonowaniem gospodarki finansowej Aresztu.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do działalności Aresztu Śledczego w Szczecinie w objętych kontrolą obszarach i nie formułuje wniosków w tym zakresie, o jakich mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia marca 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Agata Prochotta Miłek
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

¹⁸ Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 j.t.